

№ Πρόεδρο

- Μέλη Δ.Σ.

ΤΟΠΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΓΚΡΕΣΣΟΥ

ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ 28^{ΗΣ} ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

(Στρασβούργο, 25 Μαρτίου 2015)

Artur TORRES PEREIRA

εισηγητής για την τοπική δημοκρατία στην Ελλάδα

Κ.Ε.Δ.Ε.	
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ	
ΑΡ. ΠΡΩΤ.	1335
ΗΜΕΡ.	14-5-2015

Αυτή είναι η Τρίτη έκθεση σχετικά με την τοπική και περιφερειακή δημοκρατία στην Ελλάδα από την επικύρωση του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας από την χώρα το 1989.

Καθώς όλοι γνωρίζετε, από το 2010 η Ελλάδα βιώνει μία εξαιρετική κατάσταση, αντιμετωπίζοντας φοβερές δυσκολίες στην αποκατάσταση της χρηματοπιστωτικής της κατάστασης, της οικονομικής της ανόρθωσης και της ανταγωνιστικότητας της καθώς και στην μείωση της ανεργίας.

Οι δεσμεύσεις που εμπεριέχονται στα μνημόνια κατανόησης σε σχέση με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι πολυάριθμες και επηρεάζουν βαθιά την αρχή της τοπικής διακυβέρνησης.

Η υποχρέωση της Ελλάδας να μειώσει το συνολικό της δημόσιο χρέος σύμφωνα με ένα πολύ φιλόδοξο σχέδιο, αναγκάζει την κεντρική κυβέρνηση να προβεί σε σημαντικές μειώσεις σε μισθούς και σε έσοδα καθώς και σε διοικητικές αναμορφώσεις σε σχέση τόσο με το τοπικό όσο και με το περιφερειακό επίπεδο.

Ήταν φανερό ότι κατά τη διάρκεια των πρώτων χρόνων της κρίσης, δεν δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στο κατά πόσο οι επιταγές της τρόικα συνάδουν με τις προβλέψεις του Συντάγματος, το οποίο εγγυάται την τοπική αυτοδιοίκηση ή με τις βασικές προβλέψεις του Χάρτη. Καθώς, δε, κατανοήσαμε μετά από

όλες τις συναντήσεις μας, οι απαιτήσεις αναμόρφωσης στη βάση των μνημονίων, ήταν απλά αναπόφευκτες.

Ο ρόλος μας ως εισηγητών του Κογκρέσσου, σε αυτό το πλαίσιο, είναι να επιβεβαιώσουμε την ανάγκη προσαρμογής με τις καταστατικές προβλέψεις σχετικά με την τοπική αυτοδιοίκηση και με τον Χάρτη, ακόμα και υπό τέτοιες σκληρές οικονομικές συνθήκες. Αυτό δεν μπορεί να συμβεί παρά μέσω του σταθερού και δομημένου διαλόγου μεταξύ των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, οι οποίες είναι περισσότερο από ποτέ αλληλένδετες στην προσπάθεια υπερκέρρασης των ακραίων συνθηκών κρίσης.

Δύο μεγάλες αναμορφώσεις αξίζει να αναφερθούν :

1. ο ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ (1997) που μείωσε τον αριθμό των δήμων από 5775 σε 1033 μέσω συγχωνεύσεων. Παρόλα ταύτα κάποια θέματα παρέμειναν όπως το καθεστώς των νομαρχιών και το καθεστώς των 13 διοικητικών περιφερειών, ως περιφερειακών βραχιόνων της κυβέρνησης.
2. έπειτα το πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ το οποίο ξεκίνησε το 2010, αφού υποβλήθηκε σε δημόσια διαβούλευση. Ένας νέος νόμος ψηφίστηκε το 2010, ο οποίος άλλαξε ριζικά τη δομή και τη λειτουργία της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Θα ήθελα να επικεντρωθώ στις οικονομικές πτυχές του ζητήματος :

Μας κατατέθηκε ξεκάθαρα στις επισκέψεις μας από όλους τους παράγοντες ότι τα έσοδα και έξοδα της Τ.Α είναι πολύ χαμηλά στην Ελλάδα.

Οι ήδη υφιστάμενες δυσκολίες αυξήθηκαν τα τελευταία χρόνια. Από τη μία πλευρά η αναμόρφωση του Καλλικράτη βελτίωσε τις αρμοδιότητες των τοπικών αρχών, κάτι που συνεπάγεται, βέβαια, μεγαλύτερη ανάγκη κονδυλίων και από την άλλη πλευρά αυτή η άνευ προηγουμένου οικονομική κρίση καθώς και οι δεσμεύσεις από τα μνημόνια επέβαλλαν αυστηρά μέτρα

λιτότητας και σημαντικές μειώσεις στον προϋπολογισμό μέσα από το δημόσιο τομέα.

Η οικονομική κρίση είχε πολύ βαριές επιπτώσεις στην κατάσταση της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα. Μας ειπώθηκε ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές θα πρέπει πλέον «να προσφέρουν πολλά περισσότερα με πολύ λιγότερα».

Ακόμα και από το Υπουργείο Οικονομικών μας πληροφόρησε ότι τα οικονομικά αποτελέσματα του 2013 παρουσιάζονται βελτιωμένα σε σχέση με το 2012 και αυτό εν πολλοίς οφείλεται στη διατήρηση των ίδιων εσόδων σε υψηλά επίπεδα παρόλη την οικονομική πτώση.

Παρόλα ταύτα, παραμένει το ζήτημα των ανεπαρκών ίδιων πόρων των δήμων τα οποία θα μπορούν να διαθέτουν ελευθέρως. Στην πράξη η διαδικασία λήψης των αποφάσεων καθώς και συχνά η εφαρμογή των πολιτικών εξαρτώνται από πηγές που ελέγχει το κράτος και όχι οι τοπικές αρχές.

Μέτρα σχετικά με τους τοπικούς προϋπολογισμούς εισήχθησαν από τον ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης και των μνημονίων που διαπραγματεύθηκαν με την τρόικα, στο πλαίσιο αυτής. Αυτό κυρίως αφορά στο Παρατηρητήριο Χρηματοπιστωτικής Αυτονομίας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης που πρωτοεμφανίστηκε το 2013 μετά από σχετικό νόμο και που εφαρμόστηκε τελικά με νέο νόμο του 2014.

Ο νόμος του ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ προέβλεπε ότι οι δήμοι θα εφαρμόσουν ένα «ειδικό πρόγραμμα οικονομικής ανόρθωσης» όταν αντιμετωπίζουν χρηματοπιστωτικά προβλήματα.

Θεωρητικά η συμμετοχή κάθε δήμου στο Πρόγραμμα αναμόρφωσης είναι εθελοντική και αποφασίζεται από το Δημοτικό συμβούλιο. Για δήμους όμως που δεν έχουν πρόσβαση στην αγορά, λόγω των νέων περιορισμών που έχουν επιβληθεί από το νόμο του Καλλικράτη ή /και τα αυστηρά κριτήρια δανεισμού που σταδιακά επιβλήθηκαν στον τραπεζικό τομέα μετά το

ξέσπασμα της κρίσης, ένα τέτοιο «πρόγραμμα αναμόρφωσης» αποτέλεσε μία πικρή και απαραίτητη επιλογή.

Το Παρατηρητήριο εμφανίστηκε αρχικά το 2012, από το μεσοπρόθεσμο πλαίσιο για την χρηματοπιστωτική στρατηγική και πέρασε στο νόμο 4111/2013 (άρθρο 4). Πρόκειται για μία Επιτροπή που υποστηρίχθηκε από την οικονομική διεύθυνση του Υπουργείου Εσωτερικών και που αποτελείται από οικονομικούς δικαστές και δημοσίους υπαλλήλους υψηλού επιπέδου, ενώ περιλαμβάνει και εκπροσώπους των Ενώσεων Τοπικών Αρχών τόσο από το πρώτο όσο και από το δεύτερο επίπεδο αυτοδιοίκησης.

Ο βασικός ρόλος του Παρατηρητηρίου είναι η εξασφάλιση της προετοιμασίας ρεαλιστικών και ισορροπημένων προϋπολογισμών για τις τοπικές αρχές. Επιπλέον, το Παρατηρητήριο παρέχει γνώμη στους Υπουργούς των Εσωτερικών και των Οικονομικών στα σχέδια των προϋπολογισμών.

Είμαστε απόλυτα συνειδητοποιημένοι σε σχέση με το πλαίσιο που ορίζει την κατάσταση στην Ελλάδα από το 2010 και που χαρακτηρίζεται από μία τέτοια κρίση και συνεπαγόμενες διεθνείς συμβάσεις που δεν μπορούν να αποκλείσουν ένα ποσοστό επίβλεψης, ειδικά σε σχέση με τους προϋπολογισμούς, επί της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Παρόλα ταύτα, ταυτόχρονα δεν μπορούμε να αποφύγουμε την έκφραση της ανησυχίας μας σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση : ειδικά είμαστε δύσπιστοι σε σχέση με τον ρόλο του Παρατηρητηρίου, δεδομένου του κινδύνου που ενέχει η πιθανότητα όπως έλεγχος αυτός ξεφύγει από την αναλογία με το δημόσιο συμφέρον το οποίο έχει ταχθεί να υπηρετεί και να προστατεύει και καταλήξει ίσως να υπονομεύει την τοπική οικονομική αυτονομία και ειδικά την ελευθερία των τοπικών αρχών να ορίζουν τις οικονομικές τους προτεραιότητες.

Η συν-εισηγήτρια μου κ. MOSLER TORNSTROM θα συνεχίσει την παρουσίαση

MOSLER TORNSTROM Gudrum

εισηγήτρια για την περιφερειακή δημοκρατία στην Ελλάδα

Με την ιδιότητα μου της εισηγήτριας για την περιφερειακή δημοκρατία θέλω να τονίσω ότι στην Ελλάδα υπάρχουν πλέον Περιφέρειες ως μία από τις βασικές πρωτοτυπίες της αναμόρφωσης του ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ. Διαμορφώθηκε η περιφέρεια ως ένα ενδιάμεσο επίπεδο διακυβέρνησης μεταξύ δήμων και κράτους.

Μετά από αυτό το σημαντικό βήμα, ένα ακόμα θέμα απομένει να ξεκαθαριστεί, σε σχέση με την ύπαρξη των περιφερειών στην Ελλάδα. Το θέμα δεν περιορίζεται μονάχα στην Ελλάδα, αλλά απασχολεί όλη την Ευρώπη υπό την έννοια του ενδιάμεσου επιπέδου διακυβέρνησης το οποίο είναι σε γενικές γραμμές περισσότερο τοπικό παρά περιφερειακό. Με άλλα λόγια το θέμα που εγείρεται είναι αν ο ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ κατέληξε στην «δημοποίηση» των περιφερειών ή εγκατέστησε ένα «περιφερειακό επίπεδο διακυβέρνησης».

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου που υιοθετήθηκε το 1989, ο Χάρτης δεν αφορά στο δεύτερο επίπεδο Τ.Α της Ελλάδας, και ως εκ τούτου επί του παρόντος δεν αφορά στις περιφέρειες. Επομένως αν θεωρούμε τις νέες περιφέρειες ως ένα δεύτερο επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης, η Ελλάδα θα πρέπει να επεκτείνει την ισχύ του Χάρτη στις περιφέρειες.

Η Ελλάδα είναι μία χώρα με μεγάλη ποικιλία στις γεωφυσικές συνθήκες, ιδίως όσον αφορά στα βουνά και στα νησιά. Αυτή είναι μία βασική ιδιαιτερότητα της Ελλάδας η οποία μετρά περισσότερα από 6.000 νησιά εκ των οποίων τα 227 είναι κατοικήσιμα.

Υπάρχουν απομακρυσμένες περιοχές της χώρας με πολύ μικρό πληθυσμό, μεγάλες αποστάσεις και δύσκολη μεταφορά και πρόσβαση. Και δεν είναι τυχαίο ότι το ελληνικό Σύνταγμα αναφέρεται σε αυτή τη διαφορετικότητα στο άρθρο 101.

Η αρχή που εισήγαγε ο ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ, ένα νησί-ένας δήμος (πέραν της Κρήτης, της Εύβοιας και μερικών μικρών νησιών), καθορίζει μεγάλες διαφορές όσον αφορά στο μέγεθος και στον πληθυσμό, από το νησί της Γαύδου (98 κάτοικοι και ο πιο μικρός δήμος της Ελλάδας) μέχρι την Ρόδο (115.334 κατοίκους και το μεγαλύτερο νησί ενός δήμου στην χώρα).

Σύμφωνα με την αναμόρφωση του ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ, οι νησιωτικοί δήμοι αναλαμβάνουν πρόσθετες αρμοδιότητες, για την παροχή υπηρεσιών στον τόπο διαμονής του νησιωτικού πληθυσμού. Κάποιες από αυτές έχουν μετακινηθεί, άλλες όχι. Ειδικοί κανονισμοί έχουν προβλεφθεί για την υποστήριξη αυτής της μεταφοράς των αρμοδιοτήτων.

Για τους ορεινούς δήμους, η νομική αντιμετώπιση είναι αντίστοιχη με αυτή για τις νησιωτικές περιοχές.

Πέραν αυτών των προβλέψεων, κατά τη διάρκεια των συζητήσεων μας, γίναμε αποδέκτες παραπόνων από τις νησιωτικές περιοχές ότι οι περισσότεροι κανόνες σχετίζονται με τα παραδοσιακά κριτήρια ομοιογένειας και δεν λαμβάνουν υπόψιν το ιδιαίτερο καθεστώς για τις νησιωτικές περιοχές ειδικά όσον αφορά στην χρηματοδότηση.

Αυτή η έλλειψη ειδικού καθεστώτος υποθάλπει την ικανότητα των νησιωτικών δήμων να παρέχουν δημόσιες υπηρεσίες στους πολίτες τους, δεδομένου του υψηλού κόστους και των μακροχρόνιων διαδικασιών.

Μία άλλη οπτική της διαφορετικότητας η οποία δεν φαίνεται να αντιμετωπίζεται με σωστό τρόπο είναι το καθεστώς των μητροπολιτικών περιοχών :

Επισημώς, σύμφωνα με τον ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ στο πλαίσιο του δεύτερου επιπέδου της τοπικής αυτοδιοίκησης, πρόσθετες μητροπολιτικές λειτουργίες έχουν αποδοθεί για την αντιμετώπιση αντίστοιχων προβλημάτων που αφορούν κυρίως στα δύο μεγάλα μητροπολιτικά κέντρα της χώρας. Ειδικά, η περιφέρεια της Αττικής είναι μία ολόκληρη μητροπολιτική περιοχή ενώ η

Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας έχει μητροπολιτικές λειτουργίες οι οποίες ασκούνται μονάχα από την Μητροπολιτική μονάδα της Θεσσαλονίκης.

Αυτές οι προβλέψεις δεν έχουν εφαρμοστεί καθώς τα απαραίτητα Προεδρικά Διατάγματα και οι Υπουργικές Αποφάσεις δεν έχουν ακόμα εκδοθεί.

Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων μας με το δήμαρχο των Αθηναίων και της Θεσσαλονίκης, και οι δυο μας εξέφρασαν την ανησυχία τους για την έλλειψη ενός ειδικού καθεστώτος των δήμων τους, όσον αφορά στα ιδρύματα, στις αρμοδιότητες, στα οικονομικά και στην σχέση με το κράτος.

Ο δήμαρχος αθηναίων σημείωσε επίσης την ανάγκη εγγύησης ενός καθεστώτος πρωτεύουσας πόλης για τη Αθήνα.

Καθώς είπα θεωρούμε ότι είναι βασικό και κρίσιμο βήμα η επέκταση της ισχύς του Χάρτη για τις περιφέρειες, μέσω της τροποποίησης της υφιστάμενης νομοθεσίας.

Επίσης θεωρούμε ότι πρέπει να υπάρξει αναθεώρηση της νομοθεσίας προκειμένου να αποδοθούν καταστατικές εξουσίες στις τοπικές αρχές.

Να βελτιωθεί η διαδικασία διαβούλευσης μεταξύ κράτους, περιφερειών και δήμων για όλα τα ζητήματα που αφορούν άμεσα στην τοπική αυτοδιοίκηση. Ο διάλογος θα πρέπει να είναι συνεχής και δομημένος.

Θα πρέπει να εξασφαλιστούν επαρκείς οικονομικές πηγές για την μεταφορά αρμοδιοτήτων στις τοπικές αρχές καθώς και η δυνατότητα να τις διαχειρίζονται ελευθέρως στο πλαίσιο των εξουσιών τους.

Οι πηγές των τοπικών αρχών και το σύστημα μέσα από το οποίο χρηματοδοτούνται γενικά θα πρέπει να διαφοροποιηθεί με την ανάπτυξη ιδρυμάτων μεγαλύτερης οικονομικής ανεξαρτησίας μέσα από την συλλογή και διαχείριση των τοπικών εσόδων.

Στο ίδιο πνεύμα, η οικονομική αυτονομία των τοπικών αρχών θα πρέπει να τονωθεί.

Η επίβλεψη από πλευράς κράτους (συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής) των τοπικών αρχών θα πρέπει να περιορίζεται τόσο ώστε να αναλογεί στον δημόσιο συμφέρον που υπηρετεί.

Σε αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει να αναφερθούμε ειδικά στη διαβεβαίωση που μας δόθηκε ότι αυτά τα μέτρα έγκειται σε έναν έλεγχο ex-ante και σε μέτρα interim. Θα έχουμε πάντα στραμμένη την προσοχή μας σε αυτά τα μέτρα καθώς πρέπει να παραμείνουν στο πλαίσιο μίας διαδικασίας ad interim.

Επίσης καλούμε επειγόντως την κυβέρνηση να εφαρμόσει στην πράξη τις υφιστάμενες προβλέψεις και νόμους για τις νησιωτικές και ορεινές περιοχές και να εξασφαλίσει ένα ειδικό καθεστώς για αυτές τις περιοχές.

Όπως εξήγησα και νωρίτερα, ζητάμε από την κυβέρνηση να παράσχει ειδικό καθεστώς για το δήμο των Αθηνών ως πρωτεύουσα πόλη καθώς και να εισάγει ειδικές προβλέψεις για τους μητροπολιτικούς δήμους Αθηνών και Θεσσαλονίκης και να τις εφαρμόσει στην πράξη. Επιπλέον να εφαρμόσει τις ήδη υπάρχουσες προβλέψεις επί των μητροπολιτικών περιοχών.

Λάβαμε υπόψιν μας την τρέχουσα ιδιάζουσα κατάσταση και νομίζω ότι συντάξαμε μία ισορροπημένη Σύσταση.

Στο μεταξύ, όπως γνωρίζετε, οι εκλογές που έλαβαν χώρα στην Ελλάδα άλλαξαν το πολιτικό σκηνικό της χώρας. Οι Συστάσεις μας είναι περισσότερο πολύτιμες από ποτέ και ελπίζω ότι θα ληφθούν σοβαρά υποψιν.

Ακολούθησε συζήτηση μετά την υποβολή ερωτήσεων από το κοινό των αιρετών εκπροσώπων της Ολομέλειας. Οι παρεμβάσεις ήταν οκτώ και ακολούθησαν την κάτωθι σειρά :

1. **ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Μιχάλης** (επικεφαλής της εθνικής αντιπείας της Ελλάδας) : αφού συνεχάρη του εισηγητές για την λεπτομερειακή τους ικανότητα και την ορθή παρουσίαση των νομικών εξελίξεων που επέφερε το σχέδιο του Καλλικράτη, έκανε μία πρώτη παρουσίαση του γράμματος του Προέδρου της ΚΕΔΕ κ. Πατούλη (που στάλθηκε στους προέδρους των διεθνών οργανισμών που σχετίζονται με την τοπική αυτοδιοίκηση) όπου καλεί τους τοπικά αιρετούς άρχοντες να δείξουν την αλληλεγγύη τους προς της Τ.Α της Ελλάδας συνυπογράφοντας μία σχετική διακήρυξη. Εν συνεχεία αναφέρθηκε στις ιδιαιτερότητα των θεμάτων νησιωτικότητας και των ορεινών περιοχών οι οποίες θα πρέπει να διατρέχουν την ουσία της κάθε πολιτικής, αλλά και στην απαραίτητη οικονομική αυτοτέλεια των δήμων προκειμένου να αντιμετωπίσουν το πραγματικά έντονο πρόβλημα των μεταναστευτικών ροών. Σε σχέση με την άρση των επιφυλάξεων της Ελλάδος επι συγκεκριμένων άρθρων του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης, συμφωνεί να ολοκληρωθεί, κυρίως δεδομένου ότι κάποιες από τις προβλέψεις γίνονται de facto σεβαστές, καθώς και να υπογραφεί το πρόσθετο Πρωτόκολλο. Όσον αφορά στην ανάγκη συνέχισης της παρακολούθησης της κατάστασης της τοπικής και περιφερειακής δημοκρατίας στην Ελλάδα, υπερψήφισε τις post-monitoring επισκέψεις που οι εισηγητές μας έχουν ήδη προτείνει, με την προοπτική της αναμόρφωσης του Καλλικράτη που είχε ήδη ανακοινωθεί από την νέα κυβέρνηση της χώρας.
2. **TESTUD Jean-Louis** (αναπληρωματικό μέλος της γαλλικής αντιπροσωπείας) : το σχόλιο του γάλλου αιρετού αρκετά καυστικό με εστίαση στην διαφοροποιημένη σύγχρονη δημοκρατία στην Ελλάδα όπου η νέα κυβέρνηση ναι μεν ανακοίνωσε ότι θα προβεί σε απαραίτητη αναθεώρηση του Καλλικράτη αλλά η πολιτική της παρουσία δεν είναι στιβαρή.

3. **WIENEN Jakob** (τακτικό μέλος Ολλανδικής αντιπροσωπείας) : ο συγκεκριμένος αιρετός είναι ένα πολύ ενεργό μέλος του Κογκρέσσου, σχετικά νέο στη θητεία του στο σώμα και η παρουσία του είναι συνεχής τόσο στην συμμετοχή και κυρίως στις εισηγήσεις, στις αποστολές παρατήρησης και σε πολλές από τις δράσεις του Κογκρέσσου. Το διευκρινίζω γιατί η ερώτηση του ήταν σαφής και απευθυνόμενη στον κ. PEREIRA με τρόπο κάπως τραχύ. Η χώρα σας η Πορτογαλία κύριε εισηγητή υπέφερε από την οικονομική κρίση και τα μέτρα που αναγκάστηκε να λάβει με την επιβολή της τρόικα. Ήμουν εισηγητής για την Πορτογαλία και το γνωρίζω καλά αυτό το δεδομένο, είτε στην εισαγωγή του ο ομιλών. Η χώρα σας όμως κατάφερε και βρήκε λύση στα προβλήματα της και ως εκ τούτου με ενδιαφέρει πολύ η άποψη σας για την κρίση στην Ελλάδα και γιατί αυτή δεν ξεπερνιέται κατ αναλογία.
4. **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ Λεονάρδος** (έλληνας εκπρόσωπος νεολαίας στο Κογκρέσσο) : συμφωνώντας στα βασικά σημεία του κειμένου της έκθεσης διευκρίνισε ότι οι δήμοι θα πρέπει να παρέχουν τις βασικές υπηρεσίες στον πολίτη και να έχουν τα μέσα να το κάνουν. Ιδίως το θέμα των μεταναστών δεν δύναται να αντιμετωπισθεί δίχως πόρους, αν σκεφτείτε ότι στην Ελλάδα κάθε νησί είναι μία μικρή Lampedousa. Θα χαρώ αν έχετε κάποιες προτάσεις να μας κάνετε για την καλύτερη τοποθέτηση των νέων απέναντι στο πρόβλημα ώστε να συμβάλλουμε περισσότερο κατέληξε ο ομιλών.
5. **DOGANOGLU Gaye** μέλος της τουρκικής αντιπροσωπείας και αντιπρόεδρος του Κογκρέσσου) : πρόκειται σαφώς για ένα πολύ ενεργό μέλος του Κογκρέσσου, παλιό και έμπειρο και είχαμε την πληροφορία ότι κάποια ερώτηση για την Θράκη θα διατυπωθεί πιθανώς εκ μέρους της. Ξεκινώντας τη δήλωση της η παρεμβαίνουσα παραδέχτηκε την κρίσιμη κατάσταση στην Ελλάδα. Ειδική αναφορά έκανε όμως στα προβλήματα που επικαλέστηκε ότι αντιμετωπίζει η μουσουλμανική κοινότητα της Θράκης, στη διαχείριση των ιδρυμάτων των μουσουλμάνων πολιτών και την ανάγκη ευθυγράμμισης της χώρας με

τα διεθνή πρότυπα σε αυτό τον τομέα. Στην Ελλάδα δεν υπάρχει τζαμί ούτε στην Αθήνα ούτε στην Θεσσαλονίκη, όπως λείπουν και τα μουσουλμανικά κοιμητήρια ενώ χαρακτηρίστηκε προκλητικό το γεγονός ότι για να εισέλθει στη Βουλή της Ελλάδος ένα κόμμα θα πρέπει να πετύχει ποσοστό 3% τουλάχιστον γεγονός το οποίο αποκλείει την παρουσία μουσουλμάνων εκπροσώπων, καθώς η αναλογία είναι πολύ υψηλή.

6. **AMOBROS Alexandru** (επικεφαλής της Μολδαβικής αντιπροσωπείας) : αναγνωρίζουμε πως είναι η εθνική σας επέτειος αλλά δεν υπάρχει ένα υπεύθυνο πολιτικό πρόσωπο το οποίο θα μπορούσε να υποστηρίξει το θέμα και να απαντήσει στις ερωτήσεις μου. Αυτή είναι μεγάλη έλλειψη τόνισε, δικαίως, ο εκπρόσωπος της Μολδαβία γιατί εγώ μονάχα σε ένα τέτοιο υψηλόβαθμο πολιτικό πρόσωπο επιθυμώ να απευθύνω τις ερωτήσεις μου και επομένως σας ζητώ να τις μεταφέρετε. Πρώτον οι συστάσεις που έχουν γίνει από την Έκθεση σχετικά με τις Περιφέρειες πως θα εφαρμοστούν εφόσον ο Χάρτης δεν τις δεσμεύσει, δεν τον έχουν υπογράψει και επικυρώσει ακόμα ; Δεύτερον, τι μέτρα θα ληφθούν προκειμένου η αναστάτωση από την όποια αναθεώρηση του Καλλικράτη να μην κοστίζει ακόμα περισσότερο στους ελληνικούς δήμους ;
7. **ΛΟΪΖΙΔΟΥ Ειρήνη** (τακτικό μέλος της Κυπριακής αντιπροσωπείας / αναπληρώτρια επικεφαλής αντιπροσωπείας) : Η κ. Λοϊζίδου, πέραν της αναμενόμενα καλής σχέσης της με την Ελληνική αντιπροσωπεία, είναι παλιό και δραστήριο στέλεχος και η ίδια έχει συμμετάσχει σε κάποιες αποστολές επίβλεψης κρατών μελών του Κογκρέσσου, επομένως είναι πολύτιμη η εμπειρία και το σχόλιο της. Η έκθεση είναι πολύ αναλυτική και βοηθητική για πολλά κράτη όπως και για την Κύπρο η οποία περνά και αυτή τη δική της οικονομική κρίση κατ αναλογία, ανέφερε η ομιλούσα. Η διενέργεια επισκέψεων μετά την αρχική επίβλεψη (post-monitoring) είναι απαραίτητη πάντα, πόσο μάλλον σε αυτή την περίπτωση. Η προσπάθεια πρέπει να είναι κοινή και η αλληλεγγύη σταθερή και φανερή σε επίπεδο πρακτικό. Με την ευκαιρία η κ.

Λοϊζίδου αναφέρθηκε στην αναμόρφωση που γίνεται και στην Κύπρο όπου αναμένεται Νομοσχέδιο για την συγχώνευση δήμων και μέτρα για την οικονομική ανεξαρτησία αναλόγως των αρμοδιοτήτων.

8. **ΣΩΤΗΡΙΑΔΟΥ Αλίκη** (τακτικό μέλος της ελληνικής αντιπροσωπείας) : φροντίσαμε όπως η κ. Σωτηριάδου είναι τελευταία στην σειρά των παρεμβαινόντων ώστε να καλύψουμε το όποιο σχόλιο αναμέναμε από πλευράς Τουρκίας. Όπερ και εγένετο. Η κ. Σωτηριάδου πάντοτε με σταθερές απόψεις, και ξεκάθαρο λόγο ευχαρίστησε τους εισηγητές για την πράγματι αντικειμενική και αναλυτικότερη έκθεση στην οποία αναδείχθηκαν όλες οι πλευρές των προβλημάτων που σχολίασαν οι αιρετοί κατά τις συναντήσεις στην χώρα μας σαν να τα κατέθεταν όντως οι ίδιοι. Μάλιστα αυτό έγινε με συγκινητική για εμάς ακρίβεια και με ιδιαίτερα θετική προδιάθεση των εισηγητών, (από τους οποίους - στην χώρα μας- λάβαμε και συγχαρητήρια για την αναλυτική ενημέρωση). Στην συνέχεια αναφέρθηκε στην μείωση των οικονομικών των δήμων και στο δικαίωμα όλων των ελλήνων πολιτών να αντιπροσωπεύονται από άτομα που εκλέγονται στο ελληνικό κοινοβούλιο, προφανώς απευθυνόμενη στην τουρκική παρέμβαση και τονίζοντας επομένως ότι και οι μουσουλμάνοι είναι Έλληνες πολίτες και όχι μία ξέχωρη μειονότητα η οποία θα έπρεπε να αντιπροσωπεύεται από ιδιαίτερα άτομα. Δεδομένου ότι προέρχομαι από περιοχή που είναι κοντά στα σύνορα και η αίσθησή μου σαν ελληνίδα είναι ιδιαίτερη, παράλληλα δε η μετανάστευση έχει δημιουργήσει τεράστιο πρακτικό πρόβλημα στο Παρανέστι, τον ορεινό μου δήμο όπου έχει διπλασιαστεί ο πληθυσμός μας από μετανάστες , οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ένα πολύ σοβαρό κοινωνικό και ανθρωπιστικό πρόβλημα ως κόστος των μεταναστευτικών ροών, για την Ελλάδα.

Ακολούθησαν οι σχετικές αποκρίσεις των εισηγητών της Έκθεσης όπως περιγράφεται κάτωθι :

1. **PEREIRA** : Ο πρώτος εισηγητής, για το τοπικό επίπεδο διευκρίνισε ότι κατά την γνώμη των εισηγητών ναί θα πρέπει όντως να διεξαχθούν επόμενες επισκέψεις ως είθισται αλλά και επί τούτου για την συγκεκριμένη συγκυρία στην Ελλάδα, ως post-monitoring, και θα προτεινάνε αυτό να πραγματοποιηθεί μέσα στο επόμενο χρόνο, παρόλα ταύτα είναι κάτι που δεν έχει ακόμα καθοριστεί.

Απευθυνόμενος στον Ολλανδό συνάδελφο του και γυρνώντας στην πλευρά του προς τα πίσω για να έχει οπτική επαφή μαζί του, χαρακτήρισε ως περίεργη και ιδιαίτερη την ερώτηση του. Σε μία δε, απάντηση που ίσως και ένας Έλληνας εκπρόσωπος θα έδινε, τόνισε ότι ναί στην Πορτογαλία η κρίση μπήκε σε μία σειρά, αλλά οι πορτογάλοι βρίσκονται σε πολύ καλύτερη κατάσταση συγκριτικά με τους Έλληνες, διότι στην Πορτογαλία υπάρχει αυτονομία στους δήμους, υπάρχει διαχειριστική ικανότητα και σχετικά κονδύλια έστω χαμηλά και υπάρχει και προσωπικό. Στην Ελλάδα δεν έχουν αυτή την τύχη και οι Έλληνες υποφέρουν τόνισε ο εισηγητής. Στην Ελλάδα υπάρχει πολὺς δρόμος και δουλειά για να γίνει αλλά δεν πρέπει να καταστροφολογούμε. Απαιτείται συνεργασία.

Απευθυνόμενος στην τουρκάλα εκπρόσωπο ο εισηγητής είπε ότι κατ'ουσίαν απάντησε η κ. Σωτηριάδου αλλά επειδή η συζήτηση έχει να κάνει με ανθρώπινα δικαιώματα και όχι με τον Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ούτως ή άλλως δεν μπορούνε σαν εισηγητές να σχολιάσουνε κάτι.

Απευθυνόμενος στον Έλληνα εκπρόσωπο της νεολαίας, τόνισε ότι για να υπάρξει διαχείριση του μεταναστευτικού, τουλάχιστον από τα μεγάλα κέντρα των Αθηνών και της Θεσσαλονίκης θα πρέπει να υπάρξει θεσμοθετημένη οικονομική αυτονομία κατ'αρχάς, πάνω στην οποία να μπορέσουν να δουλέψουν οι δήμοι.

2. **MOSLER** : επιβεβαιώνοντας και η δεύτερη εισηγήτρια, του περιφερειακού επιπέδου, ότι όντως αναμένει με ενδιαφέρον τη διαδικασία post – monitoring και άλλες επισκέψεις στην Ελλάδα, τόνισε ότι αυτό ελπίζει να βοηθήσει τους Έλληνες γιατί «το διαπιστώσαμε πλέον από κοντά ότι οι πολίτες υποφέρουν». Σαφώς και ζητάμε η Ευρωπαϊκή Χάρτα Τοπικής Αυτονομίας να εφαρμοστεί και στο περιφερειακό επίπεδο και

ευχαριστούμε την ελληνική αντιπροσωπεία στο Κογκρέσσο δίχως την βοήθεια της οποίας δεν θα γινόταν αυτή η έκθεση.

3. τον λόγο έλαβε ο **Πρόεδρος της Επιτροπής Επίβλεψης κ. RECEVEUR** (επικεφαλής και των εισηγητών επομένως) ο οποίος ανέφερε ότι όντως δίχως την συνεργασία των ελληνικών αρχών δεν θα μπορούσε να συνταχθεί αυτή η έκθεση με τόση λεπτομέρεια και στο πλαίσιο μίας τόσο δύσκολης κατάστασης, ότι η έρευνα μετά την σύνταξη της Έκθεσης είναι καλό να συνεχιστεί και πολύ θετικό ότι αυτό προτάθηκε όχι μονάχα από τους εισηγητές αλλά και από τους Έλληνες αιρετούς και τέλος ότι μία νέα κυβέρνηση σαν αυτή που πρόσφατα αναδείχθηκε στην χώρα αποτελεί μία ακόμα ελπίδα για αναθεώρηση της παρούσας κατάστασης και με ενδιαφέρον θα αναμείνουμε την προσαρμογή στην Σύσταση που θα της στείλουμε μέσω της Έκθεσης μας.

Μετάφραση και σχετική αναφορά

Χαμακιώτη Δέσποινα

Επιστημονική στήριξη

Εθνικής Αντ/πείας